

19.03.2025

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1993
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/239
Karar Numarası : 2025/64
Başvuran : E.B.O.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Alatur Seyahat Gıda Turizm Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi
Vekili: Av. A.S.

Muhatap Adres :

I. KONU

1. Başvuru, otelde konaklama hizmetlerinde sadece Türk erkeklerden oluşan rezervasyonların kabul edilmemesi nedeniyle ırk ve cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvurusunda özetle:

a. 20/1/2022 tarihinde ... başvuru numarası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna (TIHEK) başvuru yaptığını, başvurusu hakkında ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kararı verildiğini, bu karara karşı Ankara 13'üncü İdare Mahkemesinde dava açtığını, Ankara 13'üncü İdare Mahkemesinin ... Esas, ... Karar sayılı Kararı ile Kurul Kararının iptaline karar verdiğini, kararın kesinleştiğini, iddialarının yeniden değerlendirilmesi için tekrar başvuru yaptığını,

b. Antalya ilinde bulunan İnsula Otel isimli işletmede konaklamak için rezervasyon oluşturmak istediğini, aynı işletmede Rusya vatandaşı arkadaşlarının da kaldığını, 31/8/2021 tarihinde telefon görüşmesi gerçekleştirdiği otel görevlisinin, yalnızca erkeklerden oluşan rezervasyonların yapılmadığını ifade ettiğini,

c. Otelde kadınlar veya yabancı erkeklerin tek olarak konaklamasına izin verildiğini, Türk vatandaşı ve erkek olmasından dolayı ırk ve cinsiyet temelinde ayrımcılığa maruz kaldığını, Türk Ceza Kanunu'nun 122'nci maddesi kapsamında suç duyurusunda bulunduğunu, dava dosyası içeriğinde otel

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

görevlisi ile gerçekleşen telefon görüşmesinde sadece erkeklerden oluşan rezervasyonların kabul edilmediğine ilişkin ses kaydının yer aldığı,

ç. Ankara 13'üncü Tüketici Mahkemesinin ... Esas sayılı dosyasında açılan tazminat davasının 31/5/2023 tarihli duruşmasında dinlenen tanığın ifadesinde tek erkek olarak konaklamasının kabul edilmediğini, bayan arkadaşı pasaportunu iletip oteli arayınca rezervasyonunun kabul edildiğini, yabancı erkeklerin ise tek erkek konaklamalarının kabul edildiğini beyan ettiğini iddia etmekte ve muhatap hakkında idari yaptırım uygulanmasını talep etmektedir.

3. Muhatap yazılı görüşünde özetle:

a. Başvuranın 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kanunu'nun 17'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirmediğini, başvurunun öncelikle usulden kabul edilmemesi gerektiğini,

b. Başvuranın 26/7/2021 tarihinde rezervasyon yaptırmak için Oteli aradığını, 30/7/2021 ve 1/8/2021 tarih aralığı için rezervasyon oluşturulduğunu, rezervasyon oluşturulmasına rağmen başvuranın otele giriş yapmadığını, konaklama yapmayacağı yönünde herhangi bir bilgi de sunmadığını, Otelin bu nedenle zarara uğradığını,

c. Öte yandan sözleşme özgürlüğü kapsamında başvuranın tek bay olarak konaklama teklifinin tek taraflı icap olduğunu, kabul edip edilmemesinin Otelin iradesine bağlı olduğunu ve otel tarafından sunulan hizmetlerde herhangi bir ayrımcılık yapılmadığını, Otelin bu teklifi kabul zorunluluğu olmadığını, meselenin sözleşmenin kurulmamasından ibaret olduğunu,

ç. Başvuruya konu olay hakkında yapılan suç duyurusuna ilişkin yürütülen ... numaralı soruşturmanın sözleşme özgürlüğü ve hizmetin kamu hizmeti olmaması nedeniyle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar ile sonuçlandığını, şikayet edilen tarihlerde tek bay konaklama yapan müşteriler olduğunu ve ayrımcılık yasağının ihlal edilmediğini iddia etmektedir.

4. Başvuran yazılı görüşünde özetle:

a. TİHEK'e yaptığı ... sayılı 20/1/2022 tarihli başvurusunun ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirdiği anlamı taşıdığını, muhatap ile konuyu telefonda görüştüğünü, bu görüşmenin de ilgili tarafa başvuru anlamına geldiğini,

b. Telefon görüşmesinde Otel görevlisinin açıkça tek erkek olması nedeniyle rezervasyonu kabul etmediğini, ... sayılı başvuru dosyasında muhatap tarafından sunulan dilekçede tek başına rezervasyon yaptığı belirtilen kişinin Tüketici Mahkemesinde dinlendiğini, tanığın yeminli ifadesinde tek

erkek olması nedeniyle rezervasyon yapılmadığını, sonrasında yabancı bir kadın arkadaşının pasaportu sunulunca rezervasyon yapıldığını ve yabancı uyruklu tek erkeklerin konaklamasına imkan tanındığını beyan ettiğini,

c. Muhatap Otelin sözleşme görüşmeleri sırasındaki sorumluluğunun (culpa in contrahendo) bulunduğunu ve kanunun emredici hükümleri karşısında sözleşme özgürlüğünden bahsedilemeyeceğini belirterek iddialarını yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendi şu şekildedir:

"Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi (...) ifade eder."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şu şekildedir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

8. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesi şu şekildedir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel

kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.”

9. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurumun, “*ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” le görevli olduğu düzenlenmiştir.

10. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11.6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası “*Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...)*” hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet ve ırk temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Mezkûr maddenin ikinci fıkrasına göre: “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” Başvuranın iddiaları ile ilgili muhatap Otel ile telefon görüşmesi yaptığı beyanı, Kurumumuza yaptığı ... sayılı 20/1/2022 tarihli başvurusu, Tüketici Mahkemesinde açmış olduğu tazminat davası ve Savcılığa yapılan suç duyurusu karşısında başvuranın 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasında aranan ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirdiği değerlendirilmektedir.

12. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden eşit bir şekilde yararlanma; ayrımcılığın her türüne, şiddet ve taciz uygulamalarına karşı korunma hakkına sahiptir. Bu bağlamda İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi’nin 2’nci maddesi: “Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu Bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir.” hükmünü

haizdir. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Sözleşme'nin 2'nci maddesinin ikinci fıkrası: *“Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler.”*; 3'üncü maddesi: *“Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen bütün ekonomik, sosyal ve kültürel hakları kullanmada kadınlarla erkeklere eşit hak sağlamakla yükümlüdürler.”*

13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesine göre ise *“Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.”*Cinsiyet temelinde ayrımcılık, AİHS'nin 14'üncü maddesinin yanı sıra Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı (GGASŞ) ile de yasaklanmıştır. GGASŞ'nin 5'inci bölümünün “Ayrımcılık yasağı” başlığını taşıyan (E) maddesi şöyledir: *“Bu Şartta yer alan haklardan yararlanma ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka görüşler, ulusal ya da sosyal köken, sağlık, ulusal bir azınlığa mensubiyet, doğum ya da başka statüler gibi nedenlere dayanan hiçbir ayrımcılığa tâbi olmaksızın sağlanacaktır.”*

14. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, Willis/ Birleşik Krallık, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48.) Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, *“muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse”* ya da *“meşru bir amaç”* izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, Abdulaziz, Cabales and Balkandali/ Birleşik Krallık B. No: 9214/80...,28/5/1985, para.72.).

15.Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da; nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, Nuriye Arpa, B.No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58.) Bu nedenle hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, Burcu REİS, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50.).

16.Bir kimseye cinsiyetine dayanılarak bir hakkın kullanılmasında ya da bir yükümlülüğün yerine getirilmesinde meşru ve makul bir temele dayanmaksızın farklı muamelede bulunulması ise cinsiyet ayrımcılığını oluşturmaktadır. (TIHEK, B.No:2019/3031,K. No: 2020/176, 11/8/2020, para. 35.)Nitekim eşitlik ilkesi aynı konumda bulunan kadın ve erkeğin yasalar önünde eşit haklara sahip olmasını gerektirmekte ve kişinin cinsiyeti nedeniyle karşı cinse göre ayrıcalıklı duruma getirilmesi bu ilkeye aykırılık oluşturmaktadır. Bununla birlikte eşitlik bireyler arasındaki farklılıkların göz ardı edilerek

herkesin her bakımdan aynı kurallara bağı tutulması anlamında da algılanamayacaktır. Kimi kişilerin başka kurallara bağı tutulmalarında haklı nedenler varsa yasa önünde eşitlik ilkesine aykırılıktan söz edilemeyecektir. Bu çerçevede yaradılış ve işlevsel özelliklerin zorunlu kıldığı kimi ayrımların haklı bir nedene dayandığı ölçüde eşitliği bozmadığı halde sadece cinsiyete dayalı ayrımlar eşitlik ilkesine açık bir aykırılık oluşturmaktadır. (AYM, E. 2010/119, K. 2011/165, 8/12/2011.).

17.Başvuran, otelde konaklama rezervasyonu oluşturmak için muhatap İşletme ile iletişime geçtiğini, otel görevlisi tarafından sadece tek erkek konaklamasını içeren rezervasyonların kabul edilmediğinin ifade edildiğini, tek kadın konaklamasını içeren rezervasyonların ise kabul edildiğini, bu durumun cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlali olduğunu, konuya ilişkin Tüketici Mahkemesinde tazminat davası açtığını ve Savcılığa suç duyurusunda bulunduğunu ileri sürmektedir. Dosya kapsamında Alanya Cumhuriyet Başsavcılığında konuya ilişkin soruşturma dosyasının ve Ankara 13'üncü Tüketici Mahkemesinden manevi tazminat dava dosyasının bir sureti istenmiştir.

18. Alanya Cumhuriyet Savcılığı tarafından iletilen soruşturma dosyasından, konuya ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 122'nci maddesi uyarınca suç duyurusunda bulunulduğu, suçun oluşması için kamu hizmetinden yararlanmanın engellenmesi gerektiği, olayın sözleşme özgürlüğü kapsamında kaldığından bahisle suçun unsurlarının oluşmadığı ve kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır. Dosya kapsamında başvuranın rezervasyonların kabul edilmediğine ilişkin ses kaydının çözümlemesi istenmiş ise de Savcılık tarafından ses kaydı veya çözümlenmesi sunulmamıştır. Ancak başvuru dilekçesi ekinde Alanya İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından söz konusu ses kaydına ilişkin çözümleme sunulmuştur. Söz konusu ses kaydında Otel çalışanının aile dışında konaklamanın kabul edilmediği, tek erkek konaklamaların kabul edilmediğinin bilindiği ve rezervasyon yapanlar arasında bir kadın olunca rezervasyonun yapılabileceği şeklinde ifadelerde bulunduğu görülmektedir.

19. Ankara 13'üncü Tüketici Mahkemesi tarafından sunulan tazminat davası dosyasından ise, dava kapsamında taraf tanıklarının dinlendiği, bu tanıklardan birinin otelde 10/6/2021 tarihinde konaklayan ve otel tarafından tek konakladığı iddia edilen bir misafir olduğu, diğerlerinin ise Otel çalışanları olduğu ve Mahkemenin muhatapın sözleşme özgürlüğü çerçevesinde hareket ettiğinden bahisle istinaf yolu açık olmak üzere manevi tazminat talebinin reddine karar verdiği anlaşılmaktadır. Tüketici Mahkemesinde başvuranın tanığı olarak ... sayılı başvuru dosyasında muhatap tarafından sunulan dilekçede tek rezervasyon yaptığı belirtilen kişi olduğu ve tanığın yeminli ifadesinde şu hususlara yer verdiği görülmektedir: "10 Haziran 2021 tarihinde Insula Otelde bulundum. Fakat ben otele başvurumu yaptığımda tek bay olmam nedeni ile bana rezervasyon yapmadılar. Ancak yurt dışından bayan arkadaşım pasaportunu iletince ve bayan arkadaşım oteli arayınca rezervasyonumu kabul ettiler ve o şekilde oda tahsis edildi ve bu şekilde arkadaşım ile ancak otele giriş yapabildim."

20.Ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması, ayrımcılık kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden oldukça güçtür. AİHM bu açıdan "makul şüphe bırakmayacak" bir kanıt standardı kabul etmiştir. Mahkemeye göre kanıtlama yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu çıkarsamalardan ya da yeterince çürütülememiş maddi olgulardan oluşabilecektir (AİHM, Nachova ve

Diğerleri/Bulgaristan [BD], B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147). Anayasa Mahkemesine göre ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvuruçunun kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ve bu farklılığın meşru bir amaç olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekir (AYM, Devrim Evin, B. No: 2013/2069, 20/2/2014, para. 34).

21.İspat yüküyle ilgili olarak 6701 sayılı Kanunu'nun 21'inci maddesinde de “Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.” hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede Kuruma yapılan başvurularda ispat yükünün yer değiştirmesi için başvuranın iddianın gerçekliğine dair kuvvetli emareler ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması gerekmektedir. Başvuranın rezervasyonların kabul edilmediğine ilişkin Alanya İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından çözümlenmesi yapılan ses kaydındaki Otel görevlisinin tek erkek rezervasyon kabul edilmediği beyanının ve Tüketici Mahkemesinde yeminli tanık beyanının başvuranın cinsiyet temelinde farkı muameleye maruz kaldığı iddiasının gerçekliğine dair kuvvetli emareler ve karine oluşturan olgular olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla muhatap Otelin ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekmektedir.

22. Farklı muamelenin ayrımcılık teşkil etmemesi için muamelenin nesnel ve makul bir nedenle haklılaştırılması gerekmektedir. Muhatap Otel tarafından sunulan görüş yazısında sözleşme özgürlüğünün bulunduğu, işletmenin sözleşme yapmamakta serbest olduğu ve şikâyet edilen dönemlerde tek erkek konaklamalara imkân tanındığı ifade edilmiştir. Ancak muhatap Otel tarafından tek erkek konaklamaya imkân verildiğine ilişkin müşteri listesi sunulmadığı gibi, Kuruma yapılan önceki başvuruda tek konakladığı bildirilen erkek müşterinin Tüketici Mahkemedeki yeminli ifadesinde tek konaklamasına imkân tanınmadığını beyan ettiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Mahkemede tanık olarak dinlenen Otel çalışanları ifadelerinde rezervasyon yapılmamasının nedeninin doluluk olduğunu belirtmiş ise de şikâyet edilen dönemdeki Otel doluluk oranlarına ilişkin hiçbir belge sunulmamıştır. Dolayısıyla muhatap Otel tarafından haklı ve objektif gerekçelerin sunulmadığı, ayrımcılık yapılmadığının ispatlanamadığı ve ayrımcılık yasağını cinsiyet temelinde ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

23.Anayasa'nın 48'inci maddesiyle güvence altına alınan sözleşme özgürlüğü, 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nda da temel bir ilke olarak kabul görmekle birlikte 6098 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinde tarafların bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebileceği hüküm altına alınmıştır. Keza mezkûr Kanun'un sözleşme serbestisinin sınırlarını çizen 27'nci maddesinin birinci fıkrasına göre: “Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.” 6701 sayılı Kanun'un ayrımcılığı yasaklayan 3'üncü maddesi hükmü emredici nitelikte olup ayrımcılık yasağının ihlali teşkil edecek şekilde sözleşme akdedilmesi ya da edilmemesi sözleşme serbestisi kapsamında değerlendirilmeyecektir. Bu nedenle muhatap Otelin tek erkek müşterilere hizmet vermemesinin sözleşme serbestisi içinde kaldığı

yönündeki beyanına itibar edilmemiştir. Bu bağlamda tek başına gelen erkek müşterilere nesnel ve makul bir sebep olmaksızın hizmet sunulmaması sözleşme serbestisi içerisinde değerlendirilemeyecektir.

24.Birleşmiş Milletler Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 1'inci maddesinde ırk ayrımcılığı; “siyasî, ekonomik, sosyal, kültürel veya toplumsal yaşamın herhangi bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınmasını, uygulanmasını, bu hak ve özgürlüklerden yararlanılmasını ortadan kaldırmak veya zayıflatmak amacına ya da etkisine yönelik, ırk, renk, soy ya da ulusal veya etnik kökene dayalı her türlü ayırım, dışlama, kısıtlama ya da tercih” şeklinde tanımlanmıştır.

25.Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun (ECRI) 7 No.lu Genel Politika Tavsiyesine göre ırkçılık terimi; ırk, renk, dil, din, milliyet veya milli veya etnik kökenin bir birey veya bir grup insanın aşağılanması için bir gerekçe oluşturması veya bir bireyin veya bir grup insanın üstünlük duygusu içine girmesi için bir neden oluşturması anlamına gelmektedir. Irka dayalı ayrımcılık ise nesnel ya da makul bir gerekçesi olmaksızın ırk, renk, dil, din, milliyet veya milli veya etnik kökeni nedeniyle kişi veya grupları farklı muameleye tabi tutma anlamını taşımaktadır.

26.Başvuran her ne kadar sadece Türk erkeklerinin tek başına muhatap Otelde konaklayamadığını, yabancı uyruklu erkeklerin tek konaklamasına imkân verildiğini iddia etmekte ise de dosyaya sunulu bilgi ve belgelerden başvuranın ırk temelinde ayrımcılık iddialarının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyamadığı değerlendirilmektedir. Her ne kadar Mahkemede dinlenen tanık bu konuda kısa ve sınırlı bir beyanda bulunmuş ise de, ses kayıt çözümlemesinde taraflar arasında bu yönde bir konuşmanın gündeme gelmediği anlaşılmaktadır. Keza dosyada muhatap Otelde Türk erkekleri dışındaki müşterilerin tek konaklatıldığına dair herhangi bir belgeye de rastlanmamıştır. Bu durum karşısında başvuran ırkı nedeniyle ayrımcılığa uğradığı iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyamadığından ayrımcılık yasağının ırk temelinde ihlal edildiğine ilişkin yeterli bir kanaat oluşmamıştır.

27. Yukarıda yer verilen hususlar çerçevesinde; muhatap Otelin başvuranın rezervasyon ve konaklama talebini tek erkek olması sebebiyle kabul etmediği, farklı muameleyi haklı kılacak bir gerekçelendirme yapmadığı ve başvuranın sunulan konaklama hizmetinden diğer kişilere kıyasla eşit bir şekilde yararlanmasının engellenmesi sebebiyle muhatap Şirket tarafından cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği,başvuranın ırkı nedeniyle ayrımcılığa uğradığı iddiası açısından ise iddianın gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığı ortaya koyulamadığından ayrımcılık yasağının ırk temelinde ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

28. Somut olayda gerçekleşen ayrımcılık yasağı ihlali bakımından; failin ekonomik durumu, ihlalin etki ve sonucunun ağırlığı ve ayrımcılık yasağı ile korunmak istenen kamusal menfaat göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba üst sınırdan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap Alatur Seyahat Gıda Turizm Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi hakkında 204.285,00 TL (İkiYüzDörtBinİkiYüzSeksenBeşTL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde Alişan TİRYAKİ, İsmail AYZAZ ve Mehmet Emin GENÇ'in karşı oyları ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi

Ek: 2025/64 E.B.O. Kurul Kararı Alişan TİRYAKİ, İsmail AYZAZ ve Mehmet Emin GENÇ Karşı Oyu (2 Sayfa)

06.03.2025

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : E.B.O.
Karar Numarası : 2025/64

Doğrudan ayrımcılık, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinde "*Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele*" olarak tanımlanmıştır. Bu madde hükmü gereği muamelenin ayrımcılık olarak nitelendirilebilmesi için kişinin hak ve hürriyetlerinden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellenmesi veya zorlaştırılması gerekmektedir. Bu kapsamda; ayrımcılık teşkil eden muamelesinin oluşması için kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmasının engellenmesi veya zorlaştırılması yeterli olmayıp bu engelleme veya zorlaştırma hakkında karşılaştırılabilir durumdakiler ile kıyas değerlendirmesinin yapılması gerekir.

Otelde konaklamak amacıyla yapılan rezervasyonun iki erkek konaklanamayacağı gerekçesiyle iptal edilmesinin ayrımcılık muamelesi teşkil edip etmediği konusunda da kıyas kıstası değerlendirilmelidir. Muhataptan alınan yazılı görüşte; erkek misafirlerin tek veya daha fazla kişi aynı odada konaklayabildikleri, daha önce bu şekilde konaklamaların olduğu, tesislerinde eşitliğe uygun şekilde kadın ve erkek ayrımı yapılmaksızın rezervasyon yapılarak konaklama sağlanabildiği belirtilmiştir. Ancak inceleme sürecinde muhatap Otelden iki erkek konaklayacak şekilde düzenlenmiş rezervasyonlara ilişkin bilgi ve belgelerin talep edilmediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu kayıtlar istenmeden ihlal yönünde yapılan değerlendirmenin eksik değerlendirme potansiyeli taşıdığı değerlendirilmektedir.

Ayrıca Alanya Cumhuriyet Savcılığı tarafından konuya ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 122'nci maddesi uyarınca yürütülen soruşturma neticesinde suçun oluşması için kamu hizmetinden yararlanmanın engellenmesi gerektiği, olayın sözleşme özgürlüğü kapsamında kaldığından bahisle suçun unsurlarının oluşmadığı ve kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır. Ancak yapılan incelemede Savcılık tarafından verilen takipsizlik kararının ihlal gerekçesi üzerindeki etkisine dair bir değerlendirmeye yer verilmemiştir.

Cinsiyet temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddia edilen muameleye ilişkin, hak ve hürriyetlerden yararlanmanın engellenmesi veya zorlaştırılmasındaki "*karşılaştırılabilir durumdakilere kıyas*" değerlendirmesinde "*karşılaştırılabilir durumdakiler*"in erkek ve kadın olduğu göz önüne alınmalıdır. Muhatapların iki erkek konaklamasının mümkün olduğuna ilişkin görüş yazısı ve sunulan belgeler göz önüne alındığında; başvuranın

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

hakının karşılaştırılabilir durumdaki kadınlara kıyasla değil erkeklere kıyasla engellendiğinin iddia edildiği görülmektedir. Bu itibarla başvuranın konaklama hakkından karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellendiğinden bahsedilemeyecektir. Dolayısıyla yapılan incelemede; yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde eksik değerlendirme yapıldığı kanaatiyle sayın çoğunluğun kararına iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>